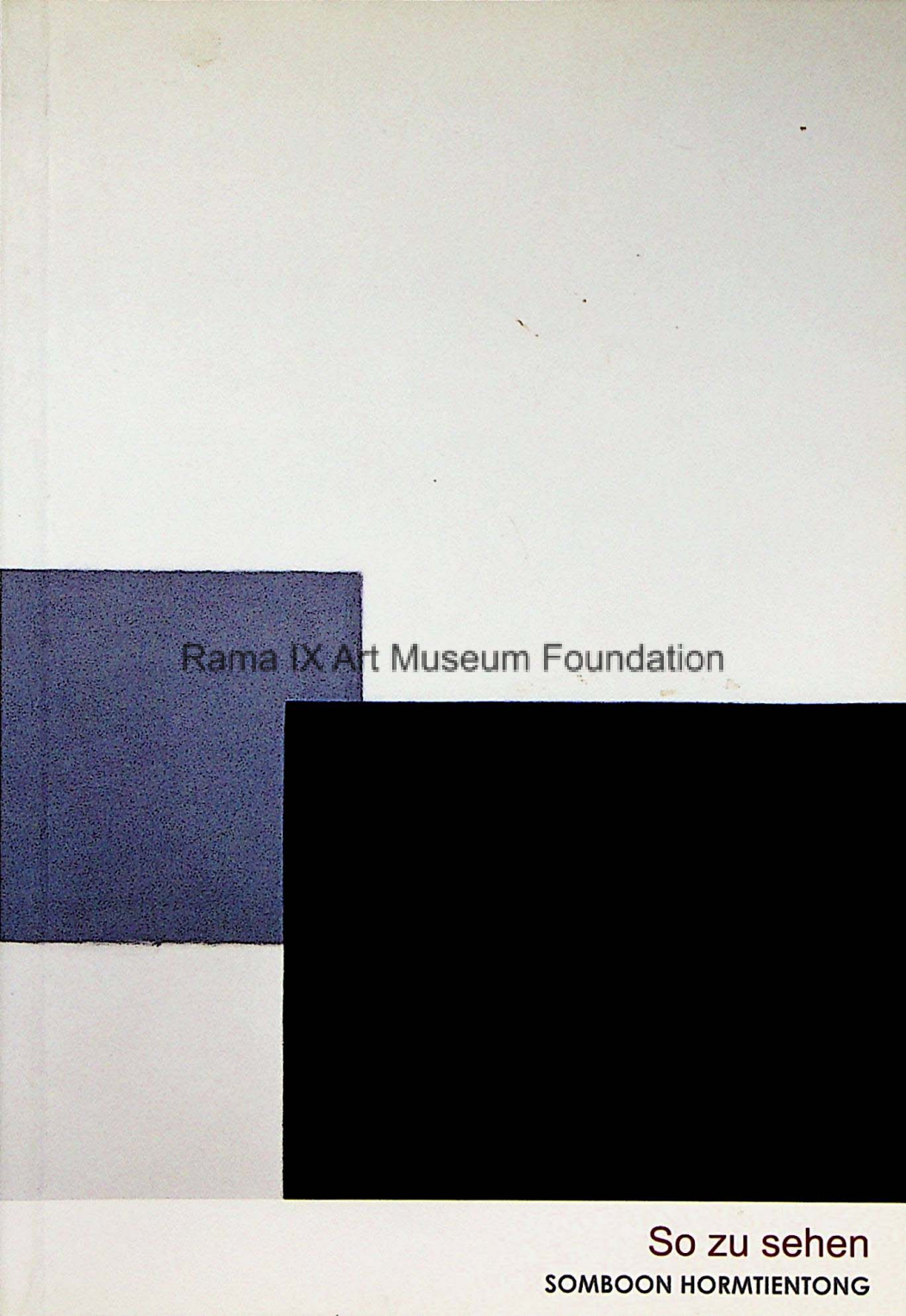

Rama IX Art Museum Foundation

So zu sehen
SOMBOON HORMTIENTONG

The art exhibition "So zu sehen" (ก็อย่างทีเห็นนั่นแหละ)
by Somboon Hormtientong

Rama IX Art Museum Foundation

- "Drawing" at Tadu Contemporary Art,
Barcelona Motor Bldg., Tiemruammit Rd. Bangkok
October 10 - November 17 ,2007

- "Painting" at The Silom Galleria Art Space,
Silom Galleria Bldg., Silom Rd. Bangkok
October 18 - November 17 ,2007

"เกษมสันต์ สุนทนา" ริมน้ำโขง เชียงคาน จ.เลย

สมบุรณ์ - จิม - หม่อม

จิม : เราได้คุยกับมาหลายครั้งเกี่ยวกับเรื่องการจัดนิทรรศการ และครั้งนี้อยากให้สมบุรณ์สรุปเรื่องราวจนกระทั่งชื่อของนิทรรศการและผมคิดว่าการแสดงผลงานครั้งนี้ก็จะไปอีกบทบันทึกหนึ่งทั้งของศิลปินและของหอศิลป์ด้วยครับ

สมบุรณ์ : เรื่องไอเดียของนิทรรศการนี้นั้น มันก็มีความหมายหลายอย่างกับตัวเราหลายอย่าง อย่างที่ตาตุก็จะบอกว่าเรายังอยู่ที่เยอรมัน ส่วนที่ส้อมเกลเลอเรีย จะเป็นส่วนที่ทำที่เมืองไทย เราอยากทำให้คนมาดูนิทรรศการเขาสามารถเข้าถึงตัวเราได้มากที่สุด อยากทำอะไรที่มันเกี่ยวข้องกับชีวิตของเรา เช่นอย่างสุจิตติร จากเดิมที่เคยทำเป็นรูปผลงาน ก็ทำเป็นรูปบ้านของเราเอง เป็นรูปภาพที่มีมุมมองมาจากในนั้น บางครั้งอาจจะดูว่า นิทรรศการ "SO ZU SEHEN" มันเป็นเรื่องภาพวาดเพียงอย่างเดียว แต่ที่เราตั้งใจ ก็คือจะทำให้มันแสดงถึงชีวิตของคนเขียนงาน ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆด้วย แล้วเอาจริงๆแล้ว ผมก็เหนื่อยด้วย อยากทำให้พวกเขาเข้าถึงตัวเราและสิ่งที่เรานำนิทรรศการครั้งนี้ ก็เป็นเหมือนสิ่งที่ทำให้เราได้รู้สึกว่าการอยู่ที่นี่เรามาอะไร่า ไม่มีเวลาที่จะไปมาๆแล้ว เป็นสิ่งที่ทำให้เรานั้นดูสำคัญขึ้น เหมือนกับการเป็นมูลเหตุที่ดีที่จะรำลึกถึงมันเคยเป็นมาก่อน นี่ก็สิบปีแล้วที่ไปมาๆ ระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมัน เมื่อปี 1996 ที่ย้ายกลับมา ต้องยอมรับว่าผมเองก็ไม่ได้กลัวที่จะรับความเสี่ยงทั้งร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะว่าเรารู้ว่าประเทศไทยจะเป็นอย่างไร เราไม่รู้จักสังคมดี เราเองก็ยังปรับตัวกับประเทศเขาไม่ได้ การที่เราไปมาๆนั้นก็ทำให้เรายังรู้สึกว่ายังไง เรายังมีบ้านเก่าของเราอยู่ แต่เมื่อเราตัดสินใจ กลับมา เราก็แทบจะไม่ได้รู้จักที่นั่น ตอนนั้นกลับมาแล้วต้องนั่งรถขึ้นมาที่ จ.เลย รถเยอะ คนเยอะมาก เราไม่คุ้นเคย มันเหมือนกับว่าเราเป็นคนต่างแดน ทั้งๆที่เราพูดภาษาเดียวกัน แต่ความรู้สึกนึกคิดนั้นมันไม่ใช่ มันเป็นความ อ่างว้างโดดเดี่ยวที่เรารู้สึกอยู่ในใจ มันมีแต่เงาอยู่กับตัวเรา ลูกเมียก็ไม่มี ไม่มีใครเลย

จิม : ที่พูดว่า "บ้าน" ที่อาจารย์หมายถึงนี่คือประเทศไทยหรือที่เยอรมัน

สมบุรณ์ : บ้านที่ผมพูดเนี่ยมันไม่ได้หมายถึงที่ไหนเลย ผมหมายถึงความคิดความอ่าน มันไม่ได้เป็นตัวบ้านอย่างบ้านคน แต่มันคือความคิดในใจว่าเราจะมีชีวิตอยู่รอดหรือไม่ แล้วอีกบ้านหนึ่งที่เรารู้สึกไป มันมีความคิดความอ่านอย่างที่เราเคยเป็นอยู่มาใหม่ เราไม่ใช่แค่มาอยู่แล้วพักกาย สบายดีมีชัย สิ่งเหล่านั้นจะทำให้เราเหงา แต่เราอยากอยู่ในที่ๆจะมีเรื่องของปัญญาเข้ามาเกี่ยวข้องกับตัว มันไม่ได้หมายถึงความเจริญทางด้านวัตถุ แต่มันเป็นเรื่องของจิตใจและวัฒนธรรม ว่าเราอยู่ที่นั่น มันจะมีให้เรามี และจะเพียงพอที่เราจะรับได้มั้ย เราไม่ได้ถูกประเทศเขาเนาะ แต่ถ้าพูดกันตามจริงประเทศเรานั้นยังเป็นประเทศที่การศึกษาดีอยู่เยอะ แม้กระทั่งตอนนี้มันก็ยังเป็นอยู่ มันเป็นปัญหามาแล้วมันจะทำให้เราโดดเดี่ยว แต่ช่วงหลังมานี้ความรู้สึกแบบนี้นั้นจะลดน้อยลง เพราะว่าเราหาเรื่องอื่นมาชดเชย

จิม : แปลว่าที่ยุโรปหรือที่เยอรมันนี่ เรื่องกระบวนการคิดกับการศึกษามันเข้มข้นหรืออะ

สมบุรณ์ : โอ้ เข้มแข็งมาก การศึกษาเขาสูงมาก แล้วเรื่องความเป็นชาตินิยม เรียกว่าสัญชาติดีกว่ามันมีความเป็นชาติมาก ผมเคยถามคนเยอรมันเรื่องเกี่ยวกับสมัยสงครามโลกประเทศเขาปราบเรียบหมดเลย แต่ชื่อใหม่ว่า เขามีงบประมาณในการพัฒนาสิ่งใหม่ๆไปพร้อมกับทุนการบูรณะสิ่งเก่าๆ มันเป็นพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ เขาจะลำบากถ้าใครเขายอมแพ้ และตอนนี้ สิ่งที่เขาได้สูญเสียไปก็ได้อีกกลับมาพร้อมกับรากฐานเศรษฐกิจใหม่ เพราะว่าเขามีความร่วมมือภายในชาติที่สูงมาก การรู้จักหน้าที่ของคน การควบคุมความประพฤติและความรับผิดชอบของคนในบ้านเขาเนี่ยมันมีเยอะ ตอนที่ผมมาอยู่เมืองไทยใหม่ๆ ผมหงุดหงิดมาก ใจความตัวใครตัวมัน จะมีเรื่องก็มีไปไม่ยุ่ง นี่มันเป็นเรื่องที่ย่อยๆมากมาย มันเป็นปัญหาที่ทำให้เรารู้สึกโดดเดี่ยว

จิม : แล้วถ้ามีคนฉลาดอยู่อย่างนี้ เขาจะก็้อกกันแบบบ้านเราหรือครับ

สมบุรณ์ : ในต่างประเทศ เอาจริงๆแล้วเขาก็มีความก็้อกกัน แต่มันจะตามกฎหมาย ตามระบบ ตามหน้าที่ แต่ไม่ใช่ด้วยความอื้อออารอย่างเดียว เขากลับทำได้ดีมาก แต่ที่เมืองไทย มันมีแค่สองด้านนั่นก็คือความมันน้ำใจหรืออีกอย่างก็คือ ความโหดร้ายอย่างสุดท้าย ที่เยอรมันหลายๆที่ก็จะจะมีเรื่องมันถึงกันตาย แต่ดูที่ไทยมีแต่ความ ป่าเถื่อน การรู้จักหน้าที่ของเขา นั่นทำให้การเป็นอยู่ปลอดภัย แต่ดูบ้านเราสิ เด็กๆอยู่อย่างปลอดภัยมีชัย ปล้นบ้างจี้บ้าง บางทีก็เข้ช้ำไปข่มขืนบ้าง ไฉนหรือก็้อก มันไม่ได้รู้จักหน้าที่ด้วยซ้ำ เราจะไปว่าเขาไม่มีน้ำใจไม่ได้ มันก็ขึ้นอยู่กับภูมิอากาศ ภูมิประเทศด้วยที่ทำให้เขาเป็นแบบนี้ บางทีก็ไม่มีอาหาร ไม่มีพืชพันธุ์ ในฤดูที่มีเขาก็ต้องเก็บรักษาเอาไว้เพื่อในฤดูที่จะไม่มี มันเป็นพื้นฐานที่ทำให้คนเขามัวนัย อย่างบ้านเรานี้ ทรัพยากรมันเยอะเหลือเกิน อยู่อย่างสบายกินอย่างสบาย เลยทำให้คนของเรานั้นเป็นคนรักสบาย เห็นแก่ตัว เป็นมาตั้งแต่สมัยไหนแล้ว ถ้ามีผู้นำที่จะสามารถมองเห็นตรงนั้นๆ ผมว่าประเทศเรายังไปได้อีกเยอะ แต่ผมก็ไม่ได้หมดหวังตรงนั้นหรอกนะ (หัวเราะ)

จิม : แล้วถ้าเป็นแบบนี้แล้วมันจะเป็นอย่างไรบ้าง ในด้านการเป็นศิลปิน หรือการทำงานศิลปะ

สมบุรณ์ : ในด้านการงานศิลปะนี่ สิ่งที่ดีในประเทศเยอรมันนั่นก็คือ ที่เยอรมันถือได้ว่าเป็นสถานที่ใหญ่มากเลย แล้วก็มีคู่แข่งเยอะๆ คู่แข่งความสามารถก็มีมาก มันก็เป็นที่ที่ตรวจสอบได้เลยว่า เราจะอยู่รอดได้หรือไม่ ถ้าเราได้รับการยอมรับจากเยอรมันนั่น จะทำให้เรารู้ว่ามนุษย์ทุกคนมีความอ่อนไหว มีความรู้สึก มีอารมณ์เหมือนกัน แต่เป็นเพราะสภาวะต่างๆทำให้เขาเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เรื่องการแสดงออกนั้นไม่เหมือนกัน ทำให้เขาไม่ก็้อก นอกจากจะเป็นการบังคับทางกฎหมายเท่านั้น มันเป็นไปตามกฎเกณฑ์และระเบียบ แต่พออยู่ไปเรื่อยๆอยู่ไปอย่างนี้มาๆ เราเริ่มเบื่อ เพราะว่าเรารู้สึกว่าไม่อยากทำตามแนวทางของใคร ไม่อยากเดินไปในเส้นทางที่เขาคิดไว้ เพราะคิดว่าคนเราเกิดมามีชีวิตเดียว มันควรจะเป็นอย่างที่สมควรจะทำได้ ขึ้นก็้อยก็้อยแล้วนี่แล้วไอ้เรารู้ว่ามันก็ไม่ได้บ้านเกิดด้วย

จิม : ตัดสินใจนานแล้ว และอะไรเป็นสิ่งที่ทำให้เราตัดสินใจจากตรงนั้นไม่ได้

สมบุรณ์ : ใช้เวลานานประมาณ 3-4 ปี เป็นช่วงเวลาที่เรารู้สึกว่าประเทศไทย และได้มีโอกาสทำงานกับคนไทย มันทำให้เกิดมีความร่วมมือ และการทำงานร่วมกันขึ้น ซึ่งมันทำให้คิดได้ว่า ความสามารถที่เรามีนั้นถ้าเอามาใช้ที่ประเทศไทยนั้น มันน่าจะประโยชน์กว่า เพราะว่าที่เยอรมันคนของเขาที่เยอะอยู่แล้ว ถึงแม้ว่าเราอยู่ที่นี่ไม่ได้ตลอดอันอะไร ถ้าเราอยู่ที่นั่น ยังมีโอกาสที่คนจะได้เรียนรู้จากเรา และเราเองก็ได้แลกเปลี่ยนจากสิ่งอื่นๆด้วย ก็เลยอยากลองเปลี่ยนมุมมอง ให้มีความหลากหลายขึ้น

จิม : การตัดสินใจแบบนี้ เหมือนเพื่อนที่เยอรมันบอก ว่านายเหนื่อยมากที่ถ้ากระโดดลงจากตึกสูง ซึ่งหลายคนไม่กล้าโดดตึกใช้รูปปลาคาร์ป

สมบุรณ์ : ผมก็ไม่ได้โดดตึกหรอก เพราะว่าโดดลงไปก็ไม่ได้จะไปอะไร แต่บางทีก็บอกตัวเองว่า ถ้าไม่ทำตอนนี้ก็อาจจะสายเกินไป และก็ขึ้นจริงด้วยนะ อย่างตอนนั้นอายุ 48 พลังเยอะเลย แต่ตอนนั้น 58 มันสายไปแล้ว พลัง

ความลดของสุขภาพมันก็ไม่อานวย ก็ถือว่าคิดถูกต้องแล้ว เรายังพอมีพลังที่จะสู้อีกเยอะ ก่อนที่จะขยับอะไรไม่ได้
จิม : นิทรรศการสุดท้ายก่อนจะไปปักหลักอยู่ที่เยอรมันเลยนั่นคือนิทรรศการอะไร

สมบุรณ์ : ตอนนั้นผมยังเป็นหนุ่มอยู่เลย ยังเป็นนิทรรศการที่ไปรวมกลุ่มกับเค้าไม่เคยมีเดี่ยวหรอก เพราะอายุยังน้อยแต่จริงๆแล้วตอนยังอยู่ที่เมืองไทยก็ถือว่าเราทำกระโดดพอสมควรนะอย่างเช่นเรื่องงานเสิร์ฟอาหาร เน้นก็ทำให้มี คนพูดถึงกันมากเพราะเราทำอะไรแบบที่คนอื่นไม่ค่อยทำความจริงแล้วชุดนี้เนี่ยก็ทำให้เรามีความผูกพัน กับห้องกันขึ้น เป็นชุดที่ชวนให้เรานั้นกลับบ้าน ผมบอกจริงๆนะ ผมเหนื่อยมาจนถึงหลายปี เหมือนเป็นคนสิ้น ใจไม่ตกแต่พอเริ่มทำชุดเสิร์ฟอาหารเนี่ยมันเหมือนกับเป็นการพลิกฝ่ามือมันแปลกมากเหมือนเป็นสิ่งที่ไปไม่ได้เลย โดยเฉพาะในช่วงที่เศรษฐกิจตกอย่างนั้น เหมือนกับทำให้เรารู้ว่าเราไม่ได้โดดเดี่ยว เป็นสิ่งที่ทำให้เหมือนกับว่ามีอะไรดูรุ่งเรืองเอาไว้ มันเหมือนเป็นปฏิกิริยา เป็นความรู้สึกที่ดีมาก มันเป็นไอดีที่เรารู้สึก อย่างนั้นจริงๆ โดยที่เราไม่ได้คิดว่าเขาจะได้หรืออย่างไร เงินเราก็ลงไปหมด แต่เรามีความรู้สึกภูมิใจมากที่เราได้ทำงานเสร็จ เราเป็นคนที่ไม่นิ่ง เป็นคนที่ซื่อสัตย์มากเลย พยายามหาทางออก แต่มันก็ไม่ออกไปไหน ไม่รู้ว่ามันเป็นอะไรด้วย มันเป็นการอดอด ดูบางครั้งก็เหมือนกับขมตรอก เหมือนกับว่าเขียนจนหมดแล้ว แต่มันก็ทำงานเนี่ย เราต้องหาบุคลิกหรืออะไรที่เป็นตัวเรา หาสิ่งที่เราเป็น มันเป็นเรื่องธรรมชาติของแต่ละคน อย่างเช่นเราไปนั่งอยู่ข้างต้นไม้ว เราารู้สึกมีความสุข ไม่ว่าเราจะคิดอะไรก็ตาม อย่างเนี่ยก็เหมือนกับตัวงาน เราไม่ได้ทำให้อะไรมีความสุขหรือสบายใจหรอกนะ เพราะว่ามันแต่ละชิ้น มันซื่อสัตย์มากเลย แต่เรามีความรู้สึกว่างานที่ทำได้แล้วมันจบ มันสมบุรณ์นั้น ย่อมมีทางไปของมันเอง คือมันไม่ถูกกัดกิน มันก็จะย้อนมาเป็นอย่างนี้อยู่ตลอดเวลา จะเล่าได้ตลอดเวลา ไม่ติดขัดอะไร

แฮมม : อาจารย์บอกว่างานอาจารย์ซิริส แต่ในฐานะของคนดูรากลับมองว่ามันไม่ได้ซิริสอะไรเลยงานกลับอ่อนคลาย

สมบุรณ์ : ก็มันรู้สึกได้แล้วไง แต่ตอนที่ผมทำ มันซิริส เราซิริสที่ต้องคุมให้อันมันออกมา กว่ามันจะหลุดออกมาได้เราได้แก้ไขให้มันออกมาได้แล้ว เพราะว่าก่อนหน้านี้ มันจะเป็นอีกรูปเลย มันจะมีรูปซ่อนอยู่นะ มันกลับไปหมดเลย มันยังไม่สมบุรณ์ เรื่องอย่างนี้มันซิริสไปแต่พอเราทำได้แล้วมันก็เหมือนกับประสบความสำเร็จ คนดูก็จะรู้สึกถึงความสบาย เพราะก่อนหน้านี้มันอัดอัดมากเลย รูปมันก็มีชีวิตไป มันจะเปลี่ยนไป เหมือนกับว่าต้องเดินตามมันไป

แฮมม : หนูคิดว่ามีความรู้ซิริสและสงบ

สมบุรณ์ : จุดเนี่ยคือจุดที่ผมกำลังจะพูด เพราะงานที่ดีที่ทำสำเร็จแล้วนะ มันจะมีความสงบหมดมันจบแล้ว บางจังหวะผมจะทำงานให้มันเนียบนะ แต่บางจังหวะผมก็ไม่มีอารมณ์มากอยู่ๆก็เลยให้มันเนียบ ที่มันไม่มีทางไปไหน ก็เลยมาลงที่ความเนียบของ มันเรียกว่ามีความซื่อตรงกับผลงาน มันก็ได้ออกมาได้ อันนี้คือเรื่องของอารมณ์ที่อยู่เบื้องหลังของงานไป อย่างรูปเนี่ย ก่อนหน้านั้นมันไม่ใช่อย่างนี้เลย แต่ไปแก้มา มันจะลุ่มอยู่แล้ว แต่ที่ทำมาจนได้ มันเป็นเรื่องของอารมณ์ เป็นเรื่องที่เราจะต้องรู้เฉพาะตัว เราต้องรู้ว่าถ้า รูปเราไปอยู่กับคนดู แล้วมันจะเกิดอะไร อันนี้ผมแคร์ตรงนั้นมาก เพราะผมก็คิดว่า เหมือนกับการเรียนธรรมะ บางทีก็คำคิดว่าง มันสบาย บางทีมันหลงไป เหมือนกัน เหมือนกับการเขียนรูป ตอนแรกเราเห็นว่าดีแล้ว หลงไหลไปเลยนะ ผลงานตัวเอง พอมาดูอีกที ต้องแก้ไขใหม่เลย ประเภทแบบว่า ไม่อยากจะเชื่อเลยว่าทำงานอะไรออกมา ก็ต้องเสียท่า ต้องตัดสินใจ มันทำให้มีใจที่เป็นเหตุเป็นผลของมัน จนมาถึงงานสุดท้ายของมัน มันไม่ใช่แบบมีอิสระ ปาดทางนั้นที่ทางนี้ สิ่งที่เราทำมันเป็นทางของเราเอง

แฮมม : แต่พอได้มาเยี่ยมบ้านอาจารย์ แล้วได้เห็นการเก็บรักษาผลงานแล้วประทับใจในความละเอียดและเนียบละ

สมบุรณ์ : ใช่ มันต้องมีความรักงาน ต้องรักงานให้ดี ต้องดูแลทุกรายละเอียด ต้องฝึกกัน พวกฝรั่งบางที ข้างเลยนะ เรายังเลยแต่แม่งเลย อย่างนั้นมันเสียหายนะ เลยบอกเค้าไปว่าคุณต้องรักในงาน งานคนอื่นก็เหมือนกับงานของคุณ คุณทำอย่างนี้ไม่ได้ แต่มันก็เป็นเรื่องเฉพาะตัว เป็นความใส่ใจในงาน สุดท้ายเนี่ยนะ ผลที่ดีที่สุดนะ จะเข้ามาที่ตัวเอง เมื่อเราได้เข้าใจอะไรได้ลึกซึ้งขึ้น เราก็สามารถทำงานต่างๆออกมาได้ลึกซึ้งขึ้น และอันเนี่ยเป็นจุดสูงสุดของคนทำงานศิลปะเลย ถ้าทำงานด้านนี้แล้วไม่ค้นหาสิ่งที่เป็นตัวเรา แล้วจะไปค้นหาอะไรอื่น เราต้องไม่ไว้ใจตัวเอง เราต้องตรวจสอบตัวเองอยู่เสมอ ขนาดทำมาอย่างนั้นมันยังมีข้อผิดพลาด เสียเวลาไปหลายวัน พอเราจับถูกบีบ เรายังทำอะไรก็ทำเลย

จิม : เพราะว่าจะอะไร เพราะเราเห็นเธอว่าสุดท้ายแล้วมันสมบุรณ์ได้ เลยกล้าที่จะทำ

สมบุรณ์ : ใช่ มันทำให้เรามีสายตาที่ละเอียดอ่อนมาก จนสามารถคัดสรรสิ่งต่างๆออกมา ก็จะเป็นรูปยากูรูง่ายก็ตาม แต่เราก็จะทำมันออกมาได้ คนที่เข้าใจก็จะรับไว้ มันจะกลายเป็นของที่มีค่ามากเลย ต้องมีความรัก มีความเอ็นดู มันจะมีอารมณ์ออกมาในงาน ผมก็ให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้ เหมือนกับการที่เราจะเขียนรูปลูกของผม ผมก็เขียนไป หนึ่งขวบ สองขวบ สามขวบ ยี่สิบขวบ เค้าก็พัฒนาของเค้าไป แต่เค้าก็เป็นตัวเค้าไป

จิม : แล้วสอนบ้างมั๊ย

สมบุรณ์ : ไม่นะปล่อยให้เขียนกันเอง แต่จะไปคอยดูอยู่ เราดูความจริงจังใจ ในงานศิลปะที่ดีมันต้องมี ความซื่อที่สุด แล้วงานของเด็กเนี่ยจะใคร่ครวญเลย งานจะออกมาสวยมาก เขาทำออกมาจะ จัดองค์ประกอบเอง เป็นส่วนตัวมากเลย ซื่อมากเลยซื่อแบบเด็กใจ ถึงตอนนั้นเราไม่ได้เป็นเด็กแล้ว แต่ยังคงที่เรานั้นเป็นคนสังเกตว่าเราเป็นยังไง และก็ต้องซื่อสัตย์กับสิ่งที่เราเป็น ทุกคนต้องมีพวกนี้หมดแหละ แต่บางทีอาจจะไม่ได้สังเกตและไม่ได้ออกมาใช้

จิม - แฮมม : ช่วยสรุปให้ราสั้นว่านิทรรศการที่กำลังเกิดขึ้นทั้งที่ตาตุ และที่สลิสม คนที่ดูศิลปะจะได้อะไรจากงานนี้
เลขา : งานนี้จะจัดที่หอศิลป์ปทุมธานี

สมบุรณ์ : ถ้าพูดถึงงานที่จะเกิดขึ้นที่สลิสมกับที่ตาตุ มันก็เหมือนเป็นการเปรียบเทียบ อย่างงานที่ตาตุเนี่ย มันเป็นงานที่เกิดขึ้นในวัยหนุ่ม ตอนที่อยู่เยอรมัน เข้มงวดด้วย เพราะอยู่ในยุโรปจะเป็นกระบวนการคิดอีกแบบหนึ่ง แต่งานที่สลิสมตัวเราจะมีอยู่มากที่ลุ่มเม่นำใจแล้ว จะมีภาพที่เป็นฉากหลังของศิลปิน มันก็ได้พุ่งออกมาเป็นรูปลักษณะอีกแบบหนึ่ง ซึ่งมันจะมีความแตกต่างจากงานที่ตาตุ ซึ่งสำหรับคนดูแล้ว ผมก็คิดว่าถ้าได้ดูทั้งสองที่ ก็จะมีคำแนะนำในใจมากขึ้น แต่ถ้าถามกันตรงๆนะ ก็จะไม่บอกได้ว่าไม่มี (หัวเราะ) มันขึ้นอยู่กับบุคคลคนนั้นเอง ว่าเมื่อเขาไปที่ไหนแล้ว เขาจะได้อะไรกลับไปหรือเปล่า มันขึ้นอยู่กับตัวเค้าเอง อย่างที่เราได้พูดไปเรื่องความละเอียดของคน มันเป็นเรื่องที่สำคัญมากเลย บางคนมองสิ่งเดียวกัน แต่มองอะไรไม่เห็นเลย แต่อีกคนนึงกลับมองเห็นอะไรเยอะแยะอยู่ตรงนั้น คนที่เค้ามองเห็นอะไร มันก็เพราะเค้ามีความสนใจ และมีเป้าหมายอยู่ตรงนั้น ฉะนั้นนี่ก็คือสิ่งที่น่าสนใจ เหมือนกับเค้าพร้อมที่จะรับอะไรก็ได้ แต่บางคนก็เค้ารับไม่ได้ ก็ช่วยเค้าอะไรไม่ได้ เพราะฉะนั้นอย่างที่เราบอกว่าผมไม่ได้ไปคาดหวังอะไรกับคนดู เขามีตาของเขาเอง และผมทำอะไรไว้ให้เขาแล้ว เพียงแต่คุณจะได้เห็นมันมันนั้นอีกเรื่องหนึ่ง

จิม : ก็อย่างที่น่าเห็นนั่นแหละ - So zu sehen อันเป็นที่มาของชื่อนิทรรศการ ซึ่งเหมือนเป็นการสั่งลาคัตบ้าน สังคม หรือความหลังของศิลปิน ซึ่งเพื่อนรุ่นเดียวกันหลายคนก็น่าจะยังอยู่กับ สมบุรณ์ อีกครั้งว่า "นายโดดตึกอีกแล้วนะ!"

"A Delightful conversation"

a conversation between Jim Apisak Sonjod, TADU Contemporary Art Director and Mam Punnapa Porimethachai, Managing Director of Artery Art management and the renowned artist, "Somboon Hormtientong" at Mae Kong River, Chiang Khan district.

Translated by Petchpisut Assarasakorn

Jim : Can you please tell us about the exhibition "SO ZU SEHEN" which will be a memory to remember for TADU and ARTERY?

Somboon : This exhibition is a reflection of me in many ways. For example, the work that will be showing at TADU is the work from when I was in German, while in Silom (Artery) the work will be from when I get back to Thailand. I want to express myself more to the audience. Therefore, this exhibition will include details of my life. To illustrate, I've always put my works on the brochure. But for "So Zu Sehen" it will contains pictures of my house instead of "So Zu Sehen" not just about paintings, it's actually a life of an artist. I want the audience to understand my works as well as its artist.

"So Zu Sehen" is a perfect excuse to farewell to the way things were. I have to admit that, before this I don't have the courage to take the risk of settling in one place. So it's been 10 years that I have been up and down German - Thailand. Because I don't really know the country very well, and I still can't adjust myself to it. Going up and down can reduce the stress since I will always have my home. But when I decided to go back to Thailand, I feel the alienation of myself in this place. I was on my way back to Chiang Karn, Loei province. It was too many cars, too many people. And I don't know anything about this place at all. Even though we speak the same language, but in our head it is another story. It's only me and my work, no family, nobody. It was isolation.

Jim : Where did you mean when speaking of "home"?

Somboon : For me, "Home", doesn't mean a place or a construction like a house. But it's a place inside the mind that which place can give me safety, and whether that place have the same mental system like the place I use to be. It's not just saying hello and good bye, but it's about mentality. I'm not talking about civilization, but I'm aiming for spiritual and cultural progression. The question is, will the place that I'm going, have them? And whether its quality acceptable? I'm not looking down on our country or anything, but to be honest, education in our country is way far inferior.

It's a big problem, even for these days. These are the things that make me feel lonely, though it's getting less since I have found another way out replacing it with something else.

Jim : You mean that in Europe, their state of mind is very progressive?

Somboon : Yes, very strong. They have a very high level of education. And the people in their country are very cooperative. I once asked my German friend about the World War period, he told me that his country was barely livable. But after the war is over, the government has a budget for recovering the old, as well as developing the new. No matter how hard it would be, they're willing to. Therefore, what they have lost during the war has returned to them. Their national cooperation, their acknowledgement of duty and their responsibility is what makes them where they stand. And when I moved back to Thailand, I was very frustrated about the carelessness of Thai people. And that is what makes me feel isolated.

Jim : Suppose there're a lot of intelligent people, will they be as generous as we are?

Somboon : In fact, every country and every people are generous. But their generosity will be by law. They even do a better job than we are. As for Thailand, it was a total contradiction. To explain, we are very generous and giving on one hand, and a purely brutality on the other. These things will also vary on geographical differences. When it was a cultivating season, they have to cultivate and when it was a harvest season, they have to harvest. That's why they are well disciplined. While in Thailand, we have everything, anytime of the year, resulting in our carelessness and ill-disciplined. If we can fix this thing, I think our country can go further on. Meaning, I have not yet give up on Thailand.

Jim : What was it like being an artist in Germany?

Somboon : An advantage of being an artist in Germany is that Germany is a big field of competition, while the other competitors are very competitive. We will know if we are strong or not. If you get to know the German, you'll realize that all human being, no matter what nationality, are all emotional. But it varies due to the social and geographical differences resulting in their stony reaction. Therefore, their generosity depends on the law and on social rules. And as this system continues, I became bored of it as I want to control my own life. I only have one life, I should be able to do things I want. So, later on, I decided to abandon that ship, the ship that wasn't really mine.

Jim : How long does it take for a decision like this? And what motivates you to it?

Somboon : It took me 3-4 years to do it. It was when I get back to Thailand and have a chance to work with Thai people. There're new kind of interaction and cooperation between me and them. It help me realize that the ability that I have might do more to our country. Besides it wouldn't make any difference if I leave Germany. But for Thailand, there're more people that can learn a lot from

what I have. And in exchange with that, I also achieve a whole new aspect of life.

Jim : This decision is like when your German friend once said to you; "You're the man, jumping off the building like that" isn't it?

Somboon : I don't dare jumping off the building. I don't know what it's like down there. But I told myself one day, now or never. It's true, you see? When I was 48, it was still a lot of energy. But now I'm 58, almost too late; energy is getting low. So, I have to do it now, while I still can.

Jim : What was the last exhibition before you moved to Germany?

Somboon : I never had a solo exhibition back then. It was exhibitions with other artists. I was still a young man. In fact, it was a pretty good leap for me in Thailand back then, especially when the economic is falling a part like that. For example, the piece called "The unheard voice" gained a lot of public interests and compliments. Before I started it, I was very stress and beginning to break out. But after finished it, the situation turned upside down. It seems so impossible, as if it was a miracle. So, this piece is a piece that reminds me of home. It was in fact the piece that takes me home. When making it, I didn't care much about making money; I just do what I believed in. I put all my money and my energy into it, and after it finished, I was very proud.

A good artist needs to find their own signature. You have to find who you are, our own nature. It is the most important thing in art. If you wish to take this path, you have to try to find yourself, do not wish to seek anything else. It won't matter. Mine is very serious.

Mam : You said your work is serious, but as an audience like myself I think it's relaxed.

Somboon : Of course it does, because now it can. But while I'm working on it, giving birth to it, it was more than stressful. It was like there's another painting behind it. I have to struggle with it until it was fulfilled. After it's fulfilled, it was a success. Then the audiences will be able to feel the relaxation from it. As if the paintings are alive, and I was walking after it.

Mam : I think it was peaceful and calm

Somboon : Yes, It should be. A good piece of art should be peaceful. It should really finished, no more struggling, no more confusions. You should be honest with your work, with yourself. These will shows in the emotion behind every painting. I really care much about this. It was like a puzzle that needs to be solved. And we have to work on it, until you got your answers, until it reached its final form.

Jim : Have you ever teach your kids on drawing?

Somboon : Never, I'll let them on their own, but I'll watch from a far. I want to observe the pureness of the young. A good artist should remain pure, and a children's work will be more than pure.

Although, we are all grown up, but in a way we have to remains innocent. Meaning, we have to be honest with our self, our inner self. We all have it, but we might have to dig in for it.

Jim-Mam : Lastly, can you tell us what the audience would get from visiting "SO ZU SEHEN"? Do you have anything to say in particular?

Somboon : The work at TADU and Artery (Silom) will be pretty much like a comparison. As I said, at TADU, the work will be from when I was a young serious artist in Germany. While in Artery, all the work will be from when I moved back to my homeland; the Mae Kong river, Chiang Karn district which will have the mellow background of my older life. It would be very interesting for the audience to see both sides of me.

But if you want me to be honest, No, I don't think they will get anything from it. Because I can't be the one who decide. It's up to every individual whether they have an ability to see things. One might not see anything, while the other sees everything. For the one who sees it, they have that ability to absorb whatever things that came in their path. I couldn't help them more, because I already done something for them. It was in front of their eyes. Will you be able to see it? That is that question!

Jim : "SO ZU SEHEN", can be translated into English, "As you can see", is the title of an exhibition by Somboon Hongsong. A farewell to his past, which was just like one of his colleague once said, "Hey, you just jumped out of the building again!"

Rama X Art Museum Foundation

JEDES WESEN FOLGT SEINER NATUR

Rama IX Art Museum Foundation

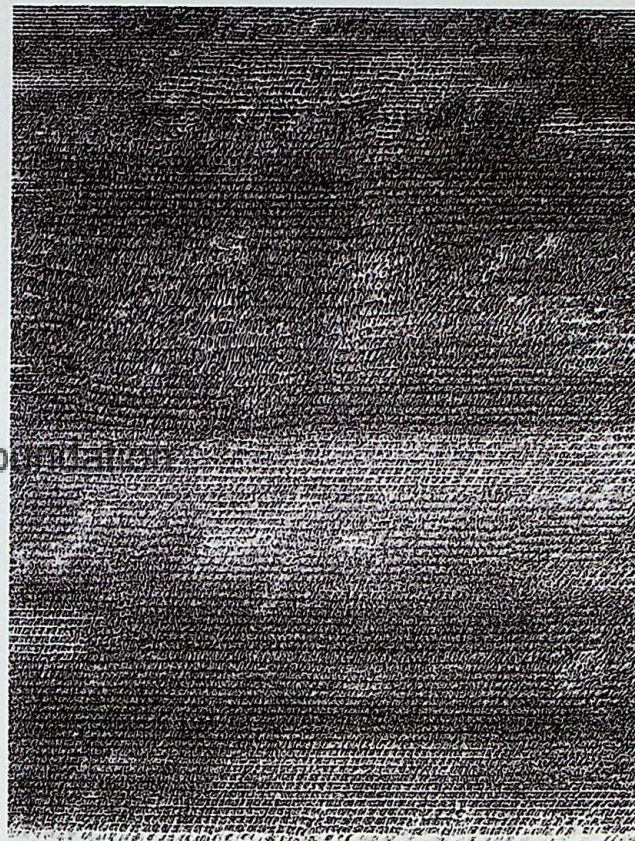
JEDES WESEN FOLGT SEINER NATUR

ink on canvas

150 x 200 cm.

1988

So zu sehen

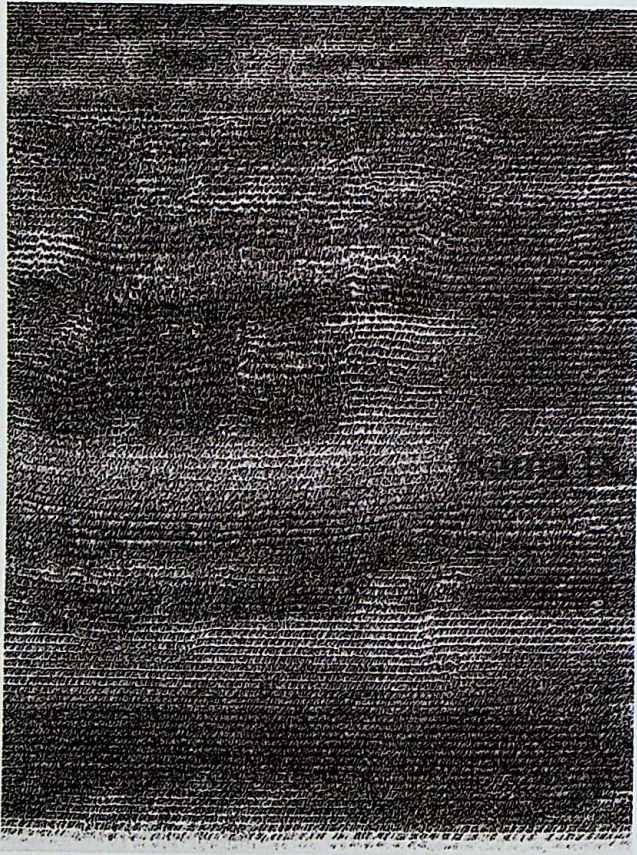
JEDES WESEN FOLGT SEINER NATUR

ink on canvas

150 x 200 cm.

1988

So zu sehen

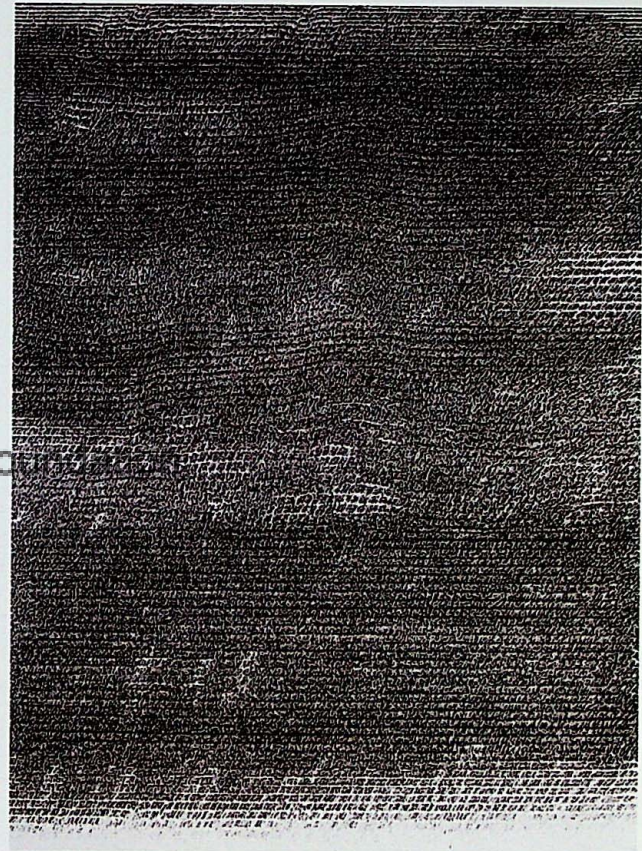
JEDES WESEN FLOGT SEINER NATUR

ink on canvas

150 x 200 cm.

1988

So zu sehen

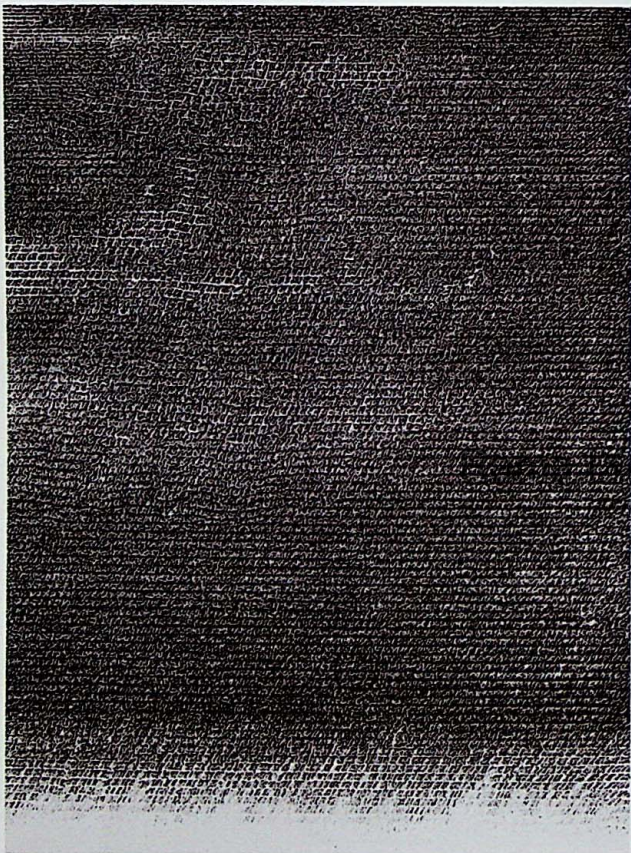
JEDES WESEN FLOGT SEINER NATUR

ink on canvas

150 x 200 cm.

1988

So zu sehen

JEDES WESEN FLOGT SEINER NATUR

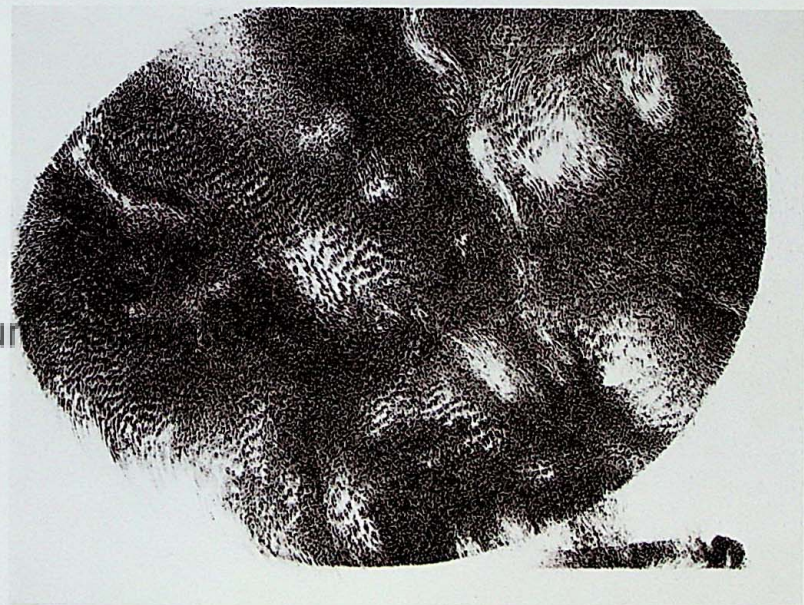
ink on canvas

150 x 200 cm.

1988

So zu sehen

Art Museum

UNTITLED

ink on canvas

150 x 200 cm.

1988

So zu sehen

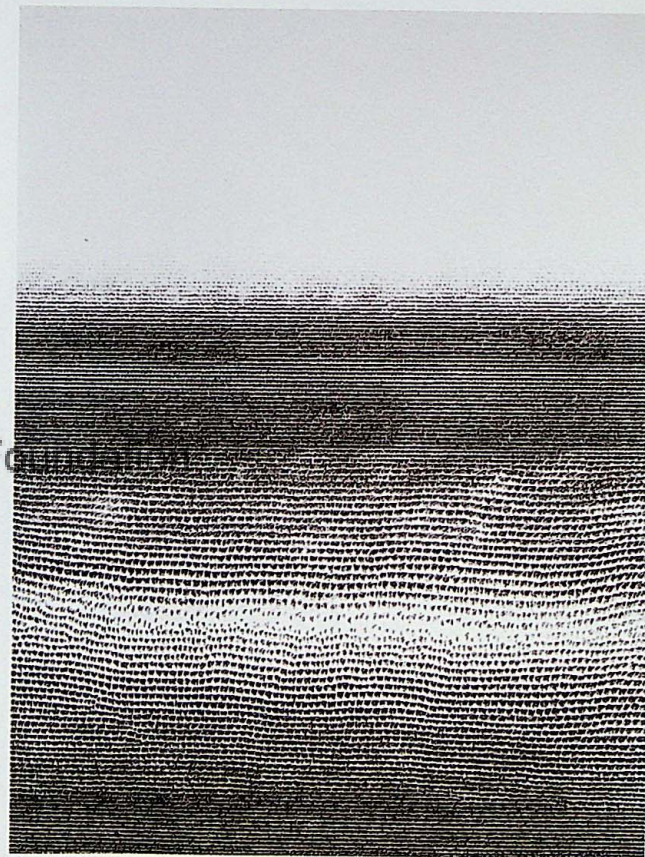
UNTITLED

ink on canvas

150 x 200 cm.

1988

So zu sehen

UNTITLED

ink on canvas

150 x 200 cm.

1988

So zu sehen